

UNESCO-qarfiup annertussusiata iluani iluaqutissat annertusineqarnissaannut ajoqutissallu annikillisinneqarnissaannut periarfissat, Ilulissat Kangia, pillugu nassuiaatip tusarniaassutigineqarnerani allakkiaq

UNESCO-qarfiup annertussusiata iluani iluaqutissat annertusineqarnissaannut ajoqutissallu annikillisinneqarnissaannut periarfissat, Ilulissat Kangia, pillugu nassuiaat 2023-mi 10. aggustimiit 7. septembarip tungaanut tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermi akissuteqaatit katillugit sisamat tiguneqarput. Oqaaseqaatit tiguneqartut tusarniaanermilu akissuteqaatit matuma kinguliani allassimapput.

Tusarniaanermi akissuteqaatit – UNESCO pillugu nassuiaat			
Sammisag	Innuttaasoq/o qartussaasoq	Oqaaseqaat/Apeqquateqaat	Nunalerinermut , Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuiso qarfik
Sumiiffiup immikkoortuinut nunnittarneq	Avannaata Kommunia, Kangiata allaffia	Qupp. 15-imi titarneq 11-mi allassimammat, taamaallaat sumiiffiup immikkoortuanut A-mut nunnittoqarsinnaasoq, tassunga oqaaseqaat. Tamanna ilumuunngilaq, tassami eqqissisimatitsinermut nalunaarummi allassimavoq, sumiiffimmut eqqissisimatitamut tamarmiusumut nunninnissaq inerteqqutaasoq. Aalisartut piniartullu inuussutissarsiornerninnut atatillugu nunnissinnaapput, kisiannili sumiiffiup immikkoortuanut A-mut nunnissinnaanatik.	Taanna iluarsineqassaaq ersarissarneqassa llunilu.
Assartuutunik motoorilinnik atuineq	Avannaata Kommunia, Kangiata allaffia	Qupp. 19-imi titarneq 17-imi allassimammat, Avannaata Kommunia 2025-p aallartinnissaata tungaanut imeqarfiup killeqarfiata iluatigut illinniliakkut assartuutunik motoorilinnik atuinissamut immikkut ittumik akuersissuteqarsimasoq, tassunga oqaaseqaat. Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik 2020-mi qamutit motoorillit atorlugit assartuussinissamut immikkut ittumik akuersissuteqartuuvog.	Taanna iluarsineqassaaq.

Nunaqarfitoqqap Qajaata inissisimaffia	Avannaata Kommunia, Kangiata allaffia	Qupp. 21-mi titarneq 12-imi allassimammat, nunami killegarfimmi nunaqarfitoqqap Qajaa inissisimasoq, tassunga oqaaseqaat. Sumiiffik sumiiffimmi eqqissisimatitami silataaniluunniit inissisimanersoq nalornissutigineqarsimavoq. Innersuussutitut najoqqutassani allassimavoq: <i>“The Nominated area includes the former ice-dammed lake of Qeqertaarsunnguit [...] and also the archaeological site of Qajaa. (Nomination Document qupp. 26).”</i> Nunap assingini najoqqutassani killormoortoqarnera ajoraluartumik takutinneqarpoq.	Nalunaarummik atuuttumik iluarsaassinermi ingerlasumi nunap assingi iluarsanneqassa pput, taakkunungalu sumiiffik eqqissisimatitaq Qajaa ilanngunneqassa aq.
UNESCO-qarfik pillugu oqaluttuarisaanerni k inatsisinillu saqqummiussineq kattussinerlu	Avannaata Kommunia, Kangiata allaffia	Saqqummiussineq kusanartoq, nassuiaammilu UNESCO-qarfimmi ajoqutissat annikillisarniarlugit iluaqutissallu annertusarniarlugit qanoq iliortoqarsinnaaneranut siunnersuutit arlallit takutinneqarput. Siunnersuutit maanna katersuuffinni eqqortuni – politikikkikut tamatullu inuit akornanni – oqallisigineqarlutik ingerlateqqinneqassapput.	Oqaaseqaat tusaatissatut tiguneqarpoq, suliallu ingerlaqqinnerani ilaatinneqassalluni.
Qimmit killegarfiup eqqaaniit ammut nuunneqarnerisigut sanaartorfissanut inissaliineq	Avannaata Kommunia, Attaveqaatinut, Sanaartornermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik	Nunaminertani qimmeqarfiusuni akuttunngitsumik qimmit inaat atorneqartarput. Qimmit inaat (6 m2-t inorlugit angissusillit) illuunngillat, taamaattumillu killegarfimmut illoqarfimmut qanittumut inissinneqarsinnaanerlutik?	Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq arfiup apeqqut tamanna misissussavaa, aammalu kingusinnerusukut inissinneqarnissa siunertaralugu Avannaata Kommunia uterfigeqqissallugu.
Imeqarfiup killegarfiata millinissaanut	Avannaata Kommunia, Attaveqaatinut, Sanaartornermut	Qupp. 50-imi oqaasertaliussaq aamma qupp. 51-imi nunap assinganut oqaasertaliussat imminnut atanngillat. Nunap assingani erngup aqqutaa	Qupp. 50-ip oqaasertaa erseqqissarneqasaaq.

nuunnissaanulluun niit periarfissat	ut Avatangiisinull u Ingerlatsivik	pioreersoq sukkoormersoq, aammalu erngup aqquataa nuuffissaatut siunnersuutigineqartoq erseqqinngillat.	
Attaveqaasersuutit nussornissaasa akilerneqarnissaat	Avannaata Kommunia, Attaveqaatinut, Sanaartornerm ut Avatangiisinull u Ingerlatsivik	Attaveqaasersuutit nuunneqarnissaannut kikkut akiliisussatut naatsorsuutigineqarnersut pillugu nassuiaat amigaataavoq.	Apeqquutip taassuma paasiniaaffigeqqi nnissaa pisariaqartinneqa rtoq erseqqissarneqas saaq.
UNESCO-qarfiup aasaanerani ukiuuneranilu atorneqartarnera	Avannaata Kommunia, Attaveqaatinut, Sanaartornerm ut Avatangiisinull u Ingerlatsivik	Sumiiffiup aasakkut ukiukkullu atorneqarfii assigiinngitsut pillugit paasissutissat amigaataapput, taakkununggalu sumiiffiup aasaanerani ukiuuneranilu nungullariartortarnerata assigiinnginneranut nassuiaat ilaatinneqarpoq.	Misissuinermi, nassuiaasiornerm ut tunnigavigineqart umi assigiinngissutit taakku pillugit saqqummersoqar simanngilaq. Suliniutissani tulliuttuni suliap ingerlaqqinneran i assigiinngissutit taamaattut misissorneqassap put.
Najukkamik piginnittuunermik misigisimaneq tulluusimaarnerlu	Greenland Visitor Center	Sumiiffimmi eqqissisimatitami naapertuutinngitsumik akornusersuisoqartariaqanngilaq. Najugaqartut nunarsuarmi kingornussaqaarfimmik Kangianik piginnittuunerminnik misigisimaneri tulluusimaaruteqarnerilu sapinngisamik nukittorsarneqassapput pijuartinneqassallutillu.	Oqaaseqaat allanneqarpoq, aammalu suliniutissani tulliuttuni suliassanut ilanngunneqassal luni.
Illernit ilaneqarnissaannut siunnersuut	Greenland Visitor Center	Qamuteralannut illernit ilaneqarfissaannik toqqaanermi Kangiata Illorsuaniit kimmuk kujammullu toqqaasoqarnissaa inassutigineqanngilaq.	Oqaaseqaat allanneqarpoq, aammalu suliniutissani tulliuttuni suliassanut ilanngunneqassal luni.
Sunngiffimmi sammissaqartitsivin nik toqqaanissamut siunnersuut	Greenland Visitor Center	Sunngiffimmi sammissaqartitsivissatut toqqakkat killilimmik annertussusilerneqartariaqarput, taamaalilluni sunngiffimmi sammissaqartitsiviit pinngortitap	Oqaaseqaat allanneqarpoq, aammalu suliniutissani tulliuttuni

		misiginissaanut sapinngisamik annikinnerpaamik akornutaassallutik.	suliassanut ilanngunneqassal luni.
Killeqarfiup illoqarfimmut qanittup iluani sanaartornissamut siunnersuut	Greenland Visitor Center	Illuliortiternermi illuliat nunarsuarmi kingornussaqaarfimmi nunap akornusersorneqanngissusia pigiinnarniarlugu ilusilerneqartariaqarput. Illuliat portussusii killilersimaarneqartariaqarput, taamaalillutillu Sermermiuniit aamma Kangiata Sulluata avannarpasissortaanit eqqissisimatitamiit ersissanngillat.	Oqaaseqaat allanneqarpoq, aammalu suliniutissani tulluittuni suliassanut ilanngunneqassal luni.
Kangiata Illorsuata UNESCO-mi nunarsuarmi kingornussatut inissisimaneranut atatillugu oqaasertaliussat eqqumaffigineqarni saat	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	Nassuiaammi imm. 5.5-imut innersuussisoqarpoq: Matumani UNESCO toqqaasuunngitsoq, kisiannili najugaqartut suliniuteqarneranni qinnuteqartoqarneratigut nunarsuarmi kingornussaqaarfiit allattorsimaffiannut ilanngussisoqarsimanera, tamatumunngalu naalagaaffiup taperseruina saqqummiutissallugu pingaaruteqarpoq. Oqaasertaliinermi “nunarsuarmi kingornussaqaarfik”, “nunarsuarmi kingornussaqaarfittut inissisimaneq”, “nunarsuarmi kingornussaqaarfiit allattorsimaffiannut ilanngunneqartoq” imaluunniit ataqatigiit apeqqutaatillugit assigisaanik taaguusiineq iluaqutaasinnaavoq.	Taanna erseqqissarneqasaaq.
Kangiani Outstanding Universal Values-it, killeqarfiit killingisa aamma illersuinermut inatsisit ataqatigiinneri	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	Ataqatigiit ersarinnerusumik allaaserineqarnissaat iluaqutaasinnaavoq: Sunarpiaruna peqqutaalluni killeqarfiup illoqarfimmut qanittumiittup (nunarsuarmi kingornussaqaarfiunera eqqarsaatigalugu) paarineqarnissaa pingaaruteqartoq, suut tunngavigalugit sumiiffik ilanngunneqarpa il.il.	Taanna ersarissarneqassaaq.
Oqartussaasut maleruagassanillu atuutsitsineq	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	UNESCO oqartussaasuunngilaq inatsisiliortartoq maleruagassiortartorlu, aammalu taakkuninnga atuutsitsisartoq. Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention (OG) eqqarsaatigalugit Nunarsuarmi Kingornussaqaarfinnut Ataatsimiititaliarsuaq /World Heritage Committee oqartussaasuni qullersaavoq. Tabeli 5.1 innersuussutigineqarpoq.	Taanna iluarsineqassaaq.

Killeqarfinnik allannguinnissaq	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	Imm. 5.1, qupp. 12-imut innersuussut: <i>“UNESCO-p nunarsuarmi kingornussaqartitsivianut killeqarfik allanngortinneqassappat, tamatuma kingunerisaanik malittarisassat UNESCO-mi ataatsimiititaliamit siunnersuisartumit (IUCN) akuerineqartussaapput.”</i> Tamanna ilumuunngilaq. Killeqarfiup killinganik allannguisoqassappat, suleriaaseq ”minor boundary modification” (OG § 164) malinneqartussaavoq. Allannguutissatut kissaatigineqartoq Nunarsuarmi Kingornussaqarfinnut Ataatsimiititaliarsuarmit suiarineqassaaq akuerineqassallunilu (Ataatsimiititaliarsuarmut siunnersuisartut naliliineri inassuteqaataallu tunngavigalugit, soorlu nunarsuarmi pinngortitamik kingornussaqarfik IUCN-iusoq).	Taanna iluarsineqassaaq.
Nunarsuarmi kingornussaqarfimmi taassumaluunniit qanitaani suliaassat nutaat, taakkununga killeqarfiit ilanngullugit (illoqarfimmut qanittut nunamiittullu)	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	Kapitali 9-mut innersuussut: Nalillit, nunarsuarmi kingornussanut allattuiffimmut ilanngussinermut tunngavigineqartut, kiisalu OG § 172 naapertorlugu UNESCO-mi World Heritage Centre-mut nalunaarutaasimasinnaasut sunniutaat naliliiffigineqartariaqarput. Tassani suliniutit taaneqartut uku pineqarput: Qamuteralannut illiniliorneq, killeqarfimmi illoqarfimmut qanittumiittuni “sunngiffimmi sammisaqartitsivinnik” illuliorfiusinnaasunik illoqarfimmillu ineriartortitsiviusinnaasunik pilersitsineq.	Taanna iluarsineqassaaq.
Nunani tamalaani UNESCO-qarfiit killeqarfiillu pillugit misilittakkat	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	Kapitali 10-mut innersuussut: Kapitalimi siunnerfiusoq isumaasorlu takujuminaatsoq?	Nunani tamalaani assersuusiarineqartuni tikkuarneqarpoq, UNESCO-qarfiit ilusii apeqqutaatillugit

			pisariaqartitat assigiinngissinna asut. Tamatuma saniatigut Ilulissani UNESCO-qarfik kaajallallugu killeqarfinnut maleruagassat UNESCO-qarfimmi eqqaanilu najugaqartut eqqarsaatigineqarnissaat tunngavigalugu ilusilerneqarsinnaapput. Tamanna ersarissarneqassa aq.
Suliassanik pilersaarutaasunik UNESCO-mut nalunaaruteqartarneq	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	OG § 172-imut innersuussineq: “State Parties kaammattorneqarput, sapinngisamik piaarnerpaamik paasissutissanik nassiusseqqullugu, tassalu allannguutissatut eqqarsaatigineqartut kingunissaannik (kingusinnerusukkullu kingunerisassat ilanngullugit) naliliinissamut najoqqutassat naammaleriarpata, aammalu uterfigineqarsinnaanngitsunik imaluunniit uterfiginissaannut ajornakusoortunik aalajangiisoqannginnerani. Allattoqarfiup paasissutissat IUCN-imi immikkut ilisimasalinnut siunnersuisartunut ingerlateqqissavai. Nalunaarutit sukkulluunniit nassiunneqarsinnaapput, kisiannili suliap pisariussusia apeqqutaatillugu piffissaq suliarinniffiususaaq allanngorarsinnaavoq. Nalinginnaasumilli qaammatip ataatsip pingasullu akornanni qaangiutinnginnerini akissuteqartoqartarpoq. NB: Nalunaarnissamut pisussaaffeqarneq nunarsuarmi kingornussaqaqarfiup killeqarfiata iluani sulianut, tassungalu killeqarfiit ilanngullugit atuuttussaavoq,	Taanna iluarsineqassaaq.

		kisiannili aamma nunarsuarmi kingornussaqarfiup avatangiisaani suliat Nunarsuarmi Kingornussat Allattorsimaffiannut ilanngussinermut tunngaviusunut sunniuteqarsinnaappata taakkununga atuuttussaalluni.”	
Minor boundary modification	Illorsuaqarnermut Kultureqarnermullu Aqutsisoqarfik	§ 164-imut innersuussut: ”Allannguutissatut kissaatigineqartoq allaaserineqassaaq, taannalu UNESCO-mi World Heritage Centre-p allattoqarfianut, sulianik Nunarsuarmi Kingornussanut Ataatsimiititaliarsuarmi suliarineqartussanik katersuisartumut nassiunneqassaaq. Najoqqutassat sukkulluunniit nassiunneqarsinnaapput, kisiannili suliaq ukiumi pineqartumi Nunarsuarmut Kingornussanut Ataatsimiititaliarsuarmit suliarineqassappat, tamanna kingusinnerpaamik 1. februaarimi pissaaq (ataatsimiititaliarsuaq ukiumoortumik ataatsimiinnerit akornanni suliassanik suliaqartanngilaq).”	Taanna iluarsineqassaaq.